

1. 'Preamble'

In 2022 hebben we onze houtskoolschets gepresenteerd als vervolg op een eerder beleidsplan. We schreven toen: "Het is belangrijk dat we van tijd tot tijd vastleggen wie we zijn en wat we willen doen. Zoals nu in deze houtskoolschets. We hebben echter ervaren dat het doorlopende gesprek over deze vragen veel waardevoller is dan alleen tekst op papier."

Nu zijn we zo'n 2,5 jaar verder, en het gesprek is inderdaad doorgegaan, met een bezinningsdag met vrijwilligers in November 2023 en een gemeenteberaad in juni 2024. Van daaruit willen we onze houtskoolschets opfrissen. De eerder beschreven uitgangspunten zijn nog steeds zeer krachtig en inspirerend, maar de richting van onze trektocht, Hem achterna, is hier en daar wat aangepast. We zijn nog steeds onderweg naar een mooie toekomst voor onze gemeente.

Onze gemeenschap veroudert en dat maakt onze organisatie zowel financieel als organisatorisch kwetsbaar. Wij zijn voor de helft van onze uitgaven als gemeente afhankelijk van de inkomsten uit verhuur van ons gebouw. En gezien de veroudering van onze gemeente zal dat percentage eerder toedan afnemen.

Tegelijkertijd is er in de afgelopen beleidsperiode veel ontwikkeld. Het project Johannes in de Wijk (JidW) draait intussen zo'n vier jaar en is uitgegroeid tot een kernactiviteit van onze gemeente, waarin diaconale en pastorale activiteiten steeds meer hand in hand gaan. We willen dit project bestendigen voor de langere termijn tot in elk geval 2030.

Dat alles vraagt bezinning op hoe wij als geloofsgemeenschap er over een aantal jaren uit willen zien. Wat van alles wat wij ontwikkeld en opgebouwd hebben is nog steeds van waarde en waar moeten we op zoek naar nieuwe wegen? In de gesprekken die we de afgelopen periode gevoerd hebben, is ook de kwetsbaarheid en eindigheid van de Johannescentrumgemeente besproken. Beide erkennen we ten volle.

Toch zijn we nog steeds overtuigd dat we voor tenminste de komende vijf jaar samen verder kunnen. De betrokkenheid is groot. We hebben veel in gang gezet in de afgelopen jaren. In 2023 hebben we in ons beroep van een nieuwe voorganger bewust gekozen voor een jonge net afgestudeerde predikant in de persoon van ds. Jesse de Bruin. In de Protestantse Gemeente Utrecht is, na een inspiratiereis naar Londen, stad breed gekozen om de Heart Edge aanpak rond de 4 C's van Congregation, Compassion, Culture, en Commerce (Gemeenschap, Meeleven, Cultuur en Commercie) meer te gaan implementeren. Zonder Heart Edge te kennen, blijken we veel daarvan al in de praktijk te brengen. Hier zien we kansen en we willen samen verder. Ons bestaansrecht is niet vanzelfsprekend. En dat is een goede zaak. Dat inspireert ons om stevig aan de slag te gaan. Deze vernieuwde houtskoolschets geeft hiervoor de richting aan en beschrijft concrete acties. Zo zien we nu de toekomst voor de komende vijf jaar.

2. Missie en visie

We beginnen deze houtskoolschets met 'wie we zijn'. Dit vormt de basis voor al onze acties. Ook biedt het houvast bij samenwerking met andere organisaties en instellingen.

In eerdere beleids-/toekomstplannen hebben we hier uitgebreid bij stil gestaan. Wat we toen hebben opgeschreven, staat nog steeds als een huis: We zijn een **gemeenschap van zoekers en zieners**. We huizen in het Johannescentrum, **Huis van Verhalen**. Beide worden verder toegelicht in de bijlage.

Beide termen zijn pakkend verwoord in ons **visitekaartje**. Dat luidt:

“De JCG is er voor iedereen die zoekt naar religieuze voeding en inspiratie op de eigen levensweg.

Wij laten ons inspireren door Bijbelse verhalen en verbinden die met eigentijdse teksten, liederen en rituelen.

Het Johannescentrum is een plaats waar je tot rust kunt komen, in gesprek kunt raken en je eigen weg vervolgen, alleen of met anderen.

Wij zijn een oecumenische gemeenschap die betrokken is op elkaar, op de mensen in onze stad en in de wereld.”

Kortom een huis van verhalen voor zoekers en zieners geworteld in de stad en concreet in de wijk Overvecht. De missie van Johannes in de Wijk geeft dat goed weer:

Wij willen geïnspireerd aanwezig zijn in de wijk om samen met buurtbewoners verhalen te delen, gemeenschap te smeden en waar nodig dienstbaar te zijn aan elkaar. Daarbij is trouwe aanwezigheid een voorwaarde en oprechte belangstelling een uitgangspunt. Scheidsmuren en hekken die ontmoeting tussen heel verschillende mensen en groepen belemmeren, willen wij daarbij opruimen. Als Johannescentrumgemeente willen we dus present zijn in de wijk Overvecht, maar ook voor de mensen daarbuiten

Boven beschreven teksten vormen nog steeds de bouwstenen van ons WAAROM, van onze Visie en Missie. De vraag in dit plan is hoe we in alle kwetsbaarheid dit kunnen vertalen naar onze weg voor de komende jaren. Hoe leveren wij een zinvolle en realistische bijdrage aan de verdere vorming en uitbouw van zo’n gemeenschap?

3. Wie zijn wij op dit moment?

- Wie wij zijn als (geloofs)gemeenschap,

Onze eigen gemeenschap is nu een kleine, maar zeer betrokken gemeenschap van mensen. Wij zijn een warme gemeenschap, nieuwsgierig, vergrijsd. We willen (nog steeds) een huis van verhalen bieden voor iedereen. Belangrijk voor onze gemeenschap is de zondagse viering. Wij zijn als geloofsgemeenschap te typeren als oecumenisch, ruimzinnig, liberaal, maatschappelijk betrokken in buurt en wereld, hechtend aan een goed verzorgde liturgie, muzikaal, zoekers en zieners, vernieuwers. Ook belangrijk zijn vormende activiteiten, zoals De Fluisterstille Stem, waarmee we een drietal jaren gepionierd hebben rond nieuwe vormen van zielzorg en online vormen van samenkomen en spiritualiteit. Waardevolle dingen hieruit hebben binnen onze eigen gemeenschap vorm en plaats gekregen, met een meer ingebed onderling pastoraat door een grote groep van bezoekvrijwilligers en nieuwe vormen van spiritualiteit in stiltewandelingen en het ochtendgebed.

- Wie wij zijn in de wijk

In en buiten de wijk zijn leden van onze gemeenschap op heel veel verschillende plekken als vrijwilliger actief. Vanuit de gemeenschap loopt het initiatief Johannes in de Wijk (JidW), dat onlosmakelijk

verbonden is met de eigen diaconale activiteiten van de gemeenschap. Christine Hoek is als opbouwwerkster aan onze gemeente verbonden. Zij gaat door met de eerder gestarte activiteiten rond Hanna's Herberg, de burendagen en de Blik en Pot kookworkshops. Zij is ook gestart met een koffie-inloop-ochtend waarin zij contacten legt tussen buurtbewoners en de gemeenschap in het Johannescentrum. Daarnaast noemen we hier de samenwerking met Stichting Utrecht op Orde (SUOO) rond het Papiercafé en de themagerichte Moezel-Movie-weken.

- Wie zijn wij binnen de PGU.

Als oecumenische gemeenschap zijn wij onderdeel van de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU). Wij ervaren onszelf daarin als uniek door onze wijze van geloven en vormen van vieren en door de plek in de stad. Met het project JidW zijn wij ook onlosmakelijk verbonden met de Diaconie Utrecht (PDU).

Samenvattend: onze gemeente rust op vier pijlers:

1. Onze vieringen.
2. Ons pastoraat en zielzorg, steunend op de van oudsher hechte gemeenschap en de onderlinge (pastorale) contacten en gevoed door de ervaringen in pioniersplek DFS.
3. Ons diaconale werk, dat naast hulp dichtbij en veraf, vorm krijgt in Johannes in de Wijk.
4. Voor de realisatie van deze dingen hebben we een vierde voorwaardelijke pijler, de opbrengst van de verhuurportefeuille van ons gebouw - ons thuis - die een uiterst belangrijke bron van inkomsten vormt om het werk dat hierboven omschreven is te kunnen doen.

4. Reisplan voor onze trektocht

Ons reisplan beschrijft hoe onze gemeenschap er over 5 jaar uit wil zien en hoe we de weg daarnaartoe afleggen. Ons vertrekpunt daarbij ligt in wat hierboven beschreven is in missie en visie en de beschrijving van wie we zijn:

- Een kleine actieve gemeenschap van zoekers en zieners.
- Gehecht aan de grote en kleine verhalen van het leven van mensen, die zich wil laten inspireren door de verhalen van de Bijbel.
- Geworteld in de stad en met name in Overvecht, gericht op sociale rechtvaardigheid en leefbaarheid.

Voor de komende jaren stellen we de volgende ambities

Over vijf jaar zijn wij nog steeds een levende gemeenschap die aanwezig is in de wijk Overvecht, vanuit het gebouw Johannescentrum.

De gemeenschap/community verandert van karakter doordat de meeste mensen niet aan alle activiteiten meedoen en/of zich maar voor een korte periode aan de gemeenschap verbinden en dan doortrekken (denk aan het beeld van de trektocht dat we als gemeenschap deelden in 2014).

Dit alles zal ook beïnvloed worden door de veranderingen in en groei van de wijk Overvecht. Maar ook de ontwikkelingen van Utrecht als geheel. Wij staan in Overvecht, maar onze leden komen uit de hele stad en omgeving. Zo ook wonen er in Overvecht mensen die 'kerken' in andere geloofsgemeenschappen, maar ook een band kunnen hebben met activiteiten van onze gemeenschap. Voor onze gemeenschap zal gelden dat een kleine kern van mensen die verantwoordelijkheid willen dragen altijd nodig blijft. We hebben hierbij oog voor de draagkracht van onze vrijwilligers en proberen

iedereen zoveel mogelijk aan te spreken op zijn/haar talenten . Dan kan blijken dat we niet alles meer zelf kunnen organiseren. Daarom zoeken we ook actief samenwerking met andere wijkgemeenten van de PGU en organisaties buiten PGU-verband.

We zijn trots op wie we zijn en wat we opgebouwd hebben. We vinden het waard dit te vertellen en zijn daarom aanwezig in de relevante wijknetwerken. Een 'publiciteitsplan' geeft richting aan hoe wij ons willen presenteren.

Over vijf jaar delen we ons kerkgebouw in veel sterkere mate met anderen, passend in het concept Huis van Verhalen.

Het kerkgebouw is het onderdak voor vieringen, diaconaat/ JidW en (buurt)pastoraat/ zielzorg. Wij hechten aan deze eigen, spirituele plek, midden in de wijk. Ons streven is dat in dit gebouw ook allerlei activiteiten plaatsvinden door anderen, passend bij de verder te ontwikkelen identiteit van het Huis van Verhalen. Denk daarbij aan SUOO (o.a. Schuldhulpmaatje, Papiercafé), diverse levensbeschouwelijke organisaties en andere geloofsgemeenschappen (zowel binnen als buiten ons gebouw), welzijnswerk, het kerkelijk bureau van de PGU etc. Zij passen allemaal in het Huis van Verhalen en worden uitgenodigd met ons in gesprek te gaan hoe wij het bewonen van ons huis meer tot een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid kunnen maken. Dit Huis van Verhalen is letterlijk en figuurlijk open, aantrekkelijk en toegankelijk. Het hart van een diverse en multiculturele gemeenschap. Dit betekent wel dat de positie van de JCG in het gebouw kleiner zal worden.

Het streven op de lange termijn (+/- 10 jaar) is dat het Johannescentrum met het concept van Huis van Verhalen financieel zelfstandig kan draaien. Dan hoeft de kleiner wordende kerkelijke gemeenschap niet langer als enige de eindverantwoordelijkheid te dragen voor het beheer. Ze zal dit delen met andere participanten in een (te ontwikkelen) rechtsvorm onder auspiciën van de PGU. De Johannescentrumgemeente wordt dan dus een van de participanten van het Huis van Verhalen. Wij willen het gesprek met de stedelijke organen van onze kerk actief voeren over de eisen, die dit in de toekomst aan ons gebouw stelt. Hierin betrekken we ook de verduurzaming van het gebouw, en mogelijke aanpassingen of uitbreidingen (o.a. "optoppen" is geopperd vanuit de gemeente Utrecht) om het Johannescentrum op de lange termijn als sociaal vastgoed voor Overvecht beschikbaar te houden.

Hoe de constructie er op lange termijn uit gaat zien, zal in nauw overleg met het CvK van de PGU en de Centrale Diaconie van de PDU verder verkend en ontwikkeld moeten worden in de komende drie jaar. We hebben hierbij oog voor de zorg van (het behoud van) de eigen 'spirituele' plek. We leren van ervaringen die elders in het land zijn opgedaan.

Op dit moment zijn de inkomsten van de exploitatie van het Johannescentrum echter nog van groot belang voor het in standhouden van onze gemeente. Voor de komende vijf jaar is en blijft de Johannescentrumgemeente dan ook verantwoordelijk voor de exploitatie van het Johannescentrum. Om vrijwilligers te ontlasten wordt deze exploitatie zoveel mogelijk geprofessionaliseerd. Daarbij streven we naar een groeiende sociale huurportefeuille. Dit doen we om voor langere duur een gezonde financiële basis te creëren voor een ontmoetingsplek voor de JCG en een uitvalsbasis voor diaconale aanwezigheid in Overvecht.

5. Focus op de vier thema's.

In een uitwerking van deze ambities en dus de verdere ontwikkeling van de JCG als geloofsgemeenschap werken we hieronder vier pijlers uit. De basis hiervoor ligt in de eerste versie van deze houtskoolschets uit 2022, en is aangevuld met de 'oogst' van de bezinningsdag en gemeenteberaad uit 2024.

Vieren

Een belangrijk onderdeel van onze gemeenschap is het samen vieren. Hier liggen twee belangrijke uitdagingen: hoe willen we de vieringen in de toekomst invullen en hoe gaan we dit bemensen?

We willen onze vieringen doorontwikkelen. Landelijk zien we voorbeelden van huiskamervieringen, vieringen doordeweeks, vieringen met (meer) digitale hulpmiddelen, dus niet meer de noodzaak om fysiek bij elkaar te komen. De uitzending in beeld en geluid van onze vieringen wordt zeer gewaardeerd. Binnen de zondagse viering wordt op dit moment al door de voorganger geëxperimenteerd met het voorbereiden van vieringen met een groepje gemeenteleden. We bieden ruimte om verder te experimenteren met andere vormen. Laagdrempeligheid vinden we belangrijk, maar ook hechten we aan de kwaliteit. De werkgroep vieringen neemt het voortouw bij de doorontwikkeling en betreft waar mogelijk gemeenteleden en ook mensen van buiten onze gemeenschap hierbij.

Pastoraat

Pastoraat werkt steeds vaker samen met diaconaat, de sterke scheiding daartussen vervaagt. We zien dat zaal 5 steeds meer een huiskamer voor de buurt wordt, waar informele diaconale en pastorale contacten kunnen ontstaan en worden onderhouden. We zien dat pastoraat vooral onderling pastoraat is geworden binnen onze gemeenschap. Het pastoraat heeft met het beroep van ds. Jesse de Bruin een nieuwe impuls gekregen, zowel in het 'klassieke' verzorgend aandachtspastoraat in de vorm van bezoek aan (oudere, 80+) gemeenteleden die niet in een verzorgingshuis wonen. Ook is de kerk een ochtend in de week open voor ieder die rust en stilte zoekt, een kaarsje wil aansteken, of behoefte heeft aan een zegen of (gezamenlijk) gebed.

Een belangrijk ontwikkelpunt van pastoraat in onze gemeente gaat over het geloofsgesprek. Eén van de metaforen die je hiervoor kunt gebruiken is die van de tempel. Nu blijven we vaak hangen in de voorhof van de tempel: daar is het warm en veilig, een uitstekende basis voor het pastoraat. Maar soms komt het niet tot een verdiepend gesprek waarin pastorale vragen aan het licht kunnen komen, terwijl iemand dat wel verlangt. We komen dan niet via de voorhof tot het Heilige.

We willen het pastoraat, de spierkracht van onze gemeente, trainen door meer gelegenheid te geven vanuit de voorhof het Heilige in te stappen. We zoeken dus naar manieren om met elkaar het geloofsgesprek te voeren. Dan gaat het over de inhoud (welke geloofstaal past bij mij?) maar ook over het 'hoe' (hoe verdiep ik een gesprek?). Dit willen we organiseren in de vorm van een gespreksgroep over hedendaagse geloofstaal. Deze gespreksgroep is open voor iedereen die het geloofsgesprek wil voeren (met name ook voor beginners). We kijken of we ook in volgende seizoenen zo'n gespreksgroep willen.

Diaconie/ Johannes in de wijk

We zijn erg enthousiast over wat er de eerste vier jaren met Jidw is opgebouwd. Er zijn al veel verbindingen ontstaan, zowel in de wijk Overvecht als in onze JCG. Jidw past goed in het Huis van Verhalen. We willen in de JCG leren van de verhalen die we horen in Jidw. Die verbreden onze kijk op de wereld/samenleving en zorgen voor een open oog voor behoeftes en wensen van 'de ander'. De uitdaging is om Jidw te continueren, organisatorisch is het nu een eenmalig project voor 4 jaar dat afloopt begin 2026. Maar JidW is uitgegroeid tot een vaste kern, ingebed in de JCG, en dat willen we organisatorisch en financieel bestendigen.

Het nieuwe PGU beleidsplan 2025–2030 gaat uit van 4 beleidsprincipes, waarbinnen de diaconie en JidW hun eigen diaconale accenten leggen. Volgens het principe "Uit het hart, op de rand" zoeken wij in Overvecht net als Jezus naar ontmoeting met mensen aan de rand van de samenleving (of erover).

Juist daar willen we met ons hart present zijn en steun bieden. Het tweede principe is “‘Zijn’ gaat boven ‘doen’”. Doen is belangrijk, maar we willen niet slechts een activiteitscentrum zijn. Daarom leggen we bij al onze activiteiten een verbinding tussen het ‘waarom’ en het ‘wat’. We kiezen voor laagdrempelig aanwezig ‘zijn’ in de wijk én ‘doen’ voor de wijk. Binnen het derde principe, “denken vanuit overvloed” werkt onze diaconaal opbouwwerker aan het delen van coördinatietaken met vrijwilligers om zo tijd vrij te spelen voor doorontwikkeling van bestaande activiteiten en opzetten van nieuwe activiteiten. Kwalitatieve groei achten we daarbij belangrijker dan kwantitatieve groei. Het laatste principe is “denken in samenhang”. Als diaconie concentreren we ons op twee van de vier C’s van Heart Edge. Bij Compassion leggen we relaties met wie minder bedeed is: de naaste, dichtbij en ver(der) weg en bij Culture leggen we relaties met de omgeving waarin we kerk zijn: de buurt, de wijk, de stad, de politiek, de wereld van kunst en cultuur, de tijdgenoot die anders of niet gelooft. Samenwerking versterkt en inspireert over en weer.

De activiteiten van JidW en de diaconie passen daar naadloos bij: Hanna’s Herberg, de burendagen, de workshops Blik & Pot, een kookactiviteit voor mensen met een smalle beurs, de woensdagse koffie-inloop, mede gericht op bezoekers van het Papiercafé. We willen de komende periode werken aan het transformeren van JidW van een eenmalig project voor 4 jaar naar een vast-ingebbede organisatie binnen de JCG en de PGU/PDU.

Beheer/ Organisatie

De Johannescentrumgemeente zal krimpen. We moeten ervan uitgaan dat we op de lange termijn niet permanent in staat zullen zijn om het beheer van een Huis van Verhalen te dragen en uit te voeren. We moeten in de komende drie jaar een onderzoek doen hoe we, samen met andere gebruikers van het gebouw én de PGU, de beste vorm kunnen vinden voor een duurzame exploitatie van het Huis van Verhalen. Dienstbaar aan de wijk en duurzaam/groen.

Daarbij willen we samen met de PGU en PDU onderzoeken hoe aanpassingen aan ons gebouw de culturele en sociale functie in de wijk Overvecht kunnen versterken. Dit kan er toe leiden dat de JCG de eindverantwoordelijkheid voor het gebouw op termijn gaat delen met anderen of in handen gaat leggen van een nieuw te vormen orgaan

Onze gemeenschap is dan één van de gebruikers van het gebouw. Voor ons is belangrijk dat wij onze eigen thema’s (vieringen, diaconaat/ Jidw, pastoraat/DFS) kunnen blijven vormgeven. Dat we als kerk present zijn in Overvecht, dat we een spirituele plek hebben.

6. Relatie met de PGU

Als JCG zijn we onderdeel van de Protestantse Gemeente Utrecht. We zien ons als een van de kralen in het snoer van wijkgemeenten en vierplekken in Utrecht. Aan het einde van deze houtskoolschets geven we puntsgewijs aan waar we de wisselwerking zien tussen JCG en PGU bij de realisatie van de plannen.

- Vieringen – ons profiel is uniek in het palet van de PGU.
- Wij geven vorm aan de wens van de PGU om aanwezig te zijn in de bijzondere wijk Overvecht.
- We werken met de PDU aan JidW.
- Samen met de PGU onderzoeken we de gewenste organisatie-/beheerstructuur voor ons gebouw/Huis van Verhalen.
- We zien kansen voor samenwerking met andere geloofsgemeenschappen, op projectbasis of meer structureel bij de uitvoering van de acties zoals in deze houtskoolschets beschreven.

7. Wat gaan we doen?

Actie	Trekker	Planning
Doorontwikkeling vieringen	Werkgroep vieringen/ predikant	2025/2026
Continuering JidW	Moderamen	2025
toerusting pastoraat	predikant	2025/2026
Verder professionaliseren van beheer en verhuur van ons gebouw	Kerkrentmeesters en beheerders	2025 e.v.
Onderzoek aanpassingen en organisatiestructuur gebouw	Kerkrentmeesters	2024/2025
Keuze en uitwerking nieuwe organisatie gebouw	Kerkrentmeesters	2025/2026 e.v.

Bijlage

In het beleidsplan van 2014 noemen we onszelf: **een gemeenschap van zoekers en zieners**. Zo'n gemeenschap is een plaats waar *"naar de zin van het leven kan worden gevraagd, waar gevierd, geleerd en gemediteerd wordt en waar die behoefte niet wordt weggelachen, en niet bedolven onder welke ideologie dan ook, een christelijke of een atheïstische. Waar mensen met zulke vragen en behoeften intellectueel en emotioneel veilig zijn. Het Johannescentrum en haar bewoners wil zo'n huis zijn. Dat betekent dat we in de eerste plaats een ontmoetingsplaats willen zijn van mensen die op zoek zijn naar spirituele en misschien ook wel mystieke bezinning: op zoek naar het mysterie van het bestaan dat wij God, de Levende, de Eeuwige noemen. Als christenen hebben wij Gods geest aan het werk gezien in de verhalen van de joodse Bijbel, in de verhalen over leven, sterven en opstanding van Jezus van Nazareth, in de verhalen van wie ons zijn voorgedaan, in de verhalen van mensen die hier en nu ons een weg willen wijzen in de vragen die deze tijd oproept."*

In ons beleidsplan van 2017 voegden we daaraan toe: **Het Johannescentrum, een huis van verhalen**.

Dat lichtten we toe met de volgende gedachten:

"Belangrijk in dit uitgangspunt zijn de woorden: verhalen en inspiratie. Die twee horen bij elkaar. Inspiratie is altijd een beweging van buiten naar binnen: bijvoorbeeld door een verhaal dat je verteld wordt, een verhaal van iemands weg door het leven, een verhaal dat ons vanuit de christelijke traditie wordt aangereikt, een verhaal dat gevat is in een lied of een beeld. In de ontmoeting van die verschillende en veelkleurige verhalen kan een ruimte ontstaan waarin een nieuw licht valt op het verhaal van de bijbel, op het eigen levensverhaal, op de wereld waarin je leeft. Een ruimte die uitnodigt de alledaagse kleine en grote werkelijkheid anders te bezien en daarmee een aanzet geeft tot verandering: een weg van binnen naar buiten. Verhalen komen pas tot leven als ze verteld worden door mensen van vlees en bloed. Het Johannescentrum wil een plaats zijn waar dat gebeurt, een 'huis van verhalen' dus."

En dat huis is ook heel concreet ons gebouw ontwikkeld tot een sfeervolle ruimte.

